

A9-0377/2023

27.11.2023

MIETINTÖ

EU-rikosten luettelon laajentamisesta kattamaan vihapuheen ja viharikokset
(2023/2068(INI))

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

Esittelijä: Maite Pagazaurtundúa

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS	3
PERUSTELUT	11
LIITE: LUETTELO YHTEISÖISTÄ TAI HENKILÖISTÄ, JOILTA ESITTELIJÄ ON SAANUT TIETOJA	12
NAISTEN OIKEUKSIEN JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVON VALIOKUNNAN LAUSUNTO	14
TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA	23
LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA	24

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

EU-rikosten luettelon laajentamisesta kattamaan vihapuheen ja viharikokset (2023/2068(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja erityisesti sen 1, 7, 20, 21, 22, 23, 25 ja 26 artiklan,
- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) ja erityisesti sen 2, 3 ja 6 artiklan,
- ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) ja erityisesti sen 19 artiklan ja 83 artiklan 1 kohdan,
- ottaa huomioon Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja siihen liittyvän Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön,
- ottaa huomioon ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen,
- ottaa huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön,
- ottaa huomioon 9. joulukuuta 2021 annetun komission tiedonannon ”Osallistavampi ja suojelevampi Eurooppa: EU-rikosten luettelon laajentaminen kattamaan vihapuheen ja viharikokset” (COM(2021)0777) ja sen liitteenä olevan ehdotuksen neuvoston päätökseksi,
- ottaa huomioon 28. marraskuuta 2008 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2008/913/YOS rasismiin ja muukalaisvihan tiettyjen muotojen ja ilmaisujen torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin¹,
- ottaa huomioon 5. maaliskuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Tasa-arvon unioni: sukupuolten tasa-arvostrategia 2020–2025” (COM(2020)0152),
- ottaa huomioon 18. syyskuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Tasa-arvon unioni: EU:n rasismintorjunnan toimintasuunnitelma 2020–2025” (COM(2020)0565),
- ottaa huomioon 12. marraskuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Tasa-arvon unioni: hlbtq-henkilöiden tasa-arvoa koskeva strategia 2020–2025” (COM(2020)0698),
- ottaa huomioon 3. maaliskuuta 2021 annetun komission tiedonannon ”Tasa-arvon unioni: vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva strategia 2021–2030” (COM(2021)0101) ja vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen, jonka EU ja sen kaikki jäsenvaltiot ovat ratifioineet,

¹ EUVL L 328, 6.12.2008, s. 55.

- ottaa huomioon 24. kesäkuuta 2020 annetun komission tiedonannon uhrien oikeuksia koskevasta EU:n strategiasta (2020–2025) (COM(2020)0258),
- ottaa huomioon 20. toukokuuta 2022 päivätyn Euroopan neuvoston ministerikomitean suosituksen jäsenvaltioille vihapuheen torjumisesta (CM/Rec(2022)16),
- ottaa huomioon 8. joulukuuta 2015 annetun rasismien ja suvaitsemattomuuden vastaisen Euroopan neuvoston komission (ECRI) yleisen poliittisen suosituksen nro 15 vihapuheen torjumisesta,
- ottaa huomioon kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan Euroopan neuvoston puiteyleissopimuksen sekä alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskevan eurooppalaisen peruskirjan,
- ottaa huomioon ECRIn, syrjimättömyyttä, monimuotoisuutta ja osallisuutta käsittelevän ohjauskomitean, parlamentaarisen yleiskokouksen, Venetsian komission ja muiden Euroopan neuvoston elinten suositukset, raportit ja päätöslauselmat,
- ottaa huomioon syrjimättömyyttä, yhdenvertaisuutta ja moninaisuutta käsittelevän komission korkean tason ryhmän yhdenvertaisuustietoja käsittelevän alaryhmän laatimat ja vuonna 2021 julkaisemat ohjeet yhdenvertaisuustietojen keräämisen ja käytön parantamisesta,
- ottaa huomioon YK:n ihmisoikeussopimukset ja ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojelua koskevat YK:n välineet, erityisesti ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen, kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevan yleissopimuksen, kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan yleissopimuksen ja YK:n vuotuisen vähemmistökysymyksiä käsittelevän foorumin suositukset,
- ottaa huomioon ETYJin demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston joka vuosi 16. marraskuuta julkistamat vuotuiset viharikostilastot,
- ottaa huomioon 25. marraskuuta 2020 antamansa päätöslauselman tiedotusvälineiden vapauden vahvistamisesta: toimittajien suojelu Euroopassa, vihapuhe, disinformaatio ja alustojen rooli²,
- ottaa huomioon 16. syyskuuta 2021 antamansa päätöslauselman suosituksista komissiolle sukupuolistuneen väkivallan määrittelemisestä uudeksi rikollisuuden alaksi, joka mainitaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 83 artiklan 1 kohdassa³,
- ottaa huomioon 13. marraskuuta 2018 antamansa päätöslauselman vähemmistöjä koskevista vähimmäisnormeista EU:ssa⁴,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 105 artiklan 5 kohdan,

² EUVL C 425, 20.10.2021, s. 28.

³ EUVL C 117, 11.3.2022, s. 88.

⁴ EUVL C 363, 28.10.2020, s. 13.

- ottaa huomioon naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan lausunnon,
 - ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan mietinnön (A9-0377/2023),
- A. ottaa huomioon, että perusoikeuskirjan 21 artiklassa kielletään kaikenlainen syrjintä, joka perustuu sukupuoleen, rotuun, ihonväriin, etniseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin ominaisuuksiin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaisuuteen, ikään, seksuaaliseen suuntautumiseen tai muuhun sellaiseen seikkaan; ottaa huomioon, että perussopimusten soveltamisalan puitteissa ja rajoittamatta niiden erityismääräysten soveltamista kansalaisuuteen perustuva syrjintä on myös kiellettyä; ottaa huomioon, että Euroopan unionin tuomioistuimen laajan tulkinnan mukaan sukupuoleen perustuva syrjintä olisi ymmärrettävä niin, että se kattaa kaikki sukupuoli-identiteettiin, sukupuolen ilmaisuun ja sukupuoliominaisuuksiin liittyvät syrjinnän muodot⁵;
- B. toteaa, että kaikki vihan ja suvaitsemattomuuden muodot ja ilmentymät, myös vihapuhe ja viharikokset, ovat ristiriidassa SEU-sopimuksen 2 artiklassa vahvistettujen ihmisarvoa, vapautta, demokratiaa, tasa-arvoa, oikeusvaltiota ja ihmisoikeuksien, myös vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien, kunnioittamista koskevien unionin arvojen kanssa; toteaa, että unionin perusarvojen edistäminen ja suojelu riippuvat siitä, että EU:n toimielimet, jäsenvaltiot ja muut asianomaiset toimijat torjuvat ennakoasenteita, ennakkoluuloja ja suvaitsemattomuutta, sekä vihan kitkemisestä;
- C. toteaa, että vihapuhe ja viharikokset ovat monimutkaisia ja moniulotteisia ilmiöitä, joilla on kauaskantoisia seurauksia ihmisoikeuksille ja oikeusvaltioperiaatteelle demokraattisissa yhteiskunnissa; toteaa, että muukalaisvihaan, rasismiin, ihmisvihaan, homofobiaan, transfobiaan ja muihin muun muassa poliittisiin tai muihin mielipiteisiin perustuviin ennakoasenteisiin, suvaitsemattomuuteen ja syrjintään sekä tiettyihin yksilöihin tai yhteiskuntaryhmiin kohdistuvaan vihaan puuttuminen edellyttävät, että EU ja sen jäsenvaltiot suunnittelevat kokonaisvaltaisia toimia tiiviissä yhteistyössä asiaankuuluvien sidosryhmien ja myös kansalaisyhteiskunnan kanssa; ottaa huomioon, että kriminalisointi on yksi väline vihapuheen ja viharikosten torjunnassa;
- D. katsoo, että verkossa ja sen ulkopuolella tapahtuvan vihapuheen ja viharikosten torjunta vaatii moniulotteista lähestymistapaa ja tarvittaessa niihin on puututtava erilaisin keinoin, joihin kuuluvat rikos- ja siviilioikeudelliset sekä hallinnolliset menettelyt ja muut merkittävät toimintapolitiikat tai sosiaaliset toimenpiteet; toteaa, että jäsenvaltiot ovat jo sitoutuneet hyväksymään lainsäädäntöä ja toimenpiteitä, joilla viharikoksista tehdään rangaistavia, puututaan aliraportointiin ja otetaan käyttöön tai kehitetään edelleen lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten valmiuksien kehittämistoimia⁶; toteaa, että vihapuheen ja viharikosten tehokas torjunta edellyttää puuttumista niiden taustalla

⁵ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 30.4.1996, P v. S ja Cornwall County Council, C-13/94, ECLI:EU:C:1996:170; yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 7.1.2004, K. B. v. National Health Service Pensions Agency ja Secretary of State for Health, C-117/01, ECLI:EU:C:2004:7; yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 27.4.2006, Sarah Margaret Richards v. Secretary of State for Work and Pensions, C-423/04, ECLI:EU:C:2006:256; ja unionin tuomioistuimen tuomio 26.6.2018, M.B. v. Secretary of State for Work and Pensions, C-451/16, ECLI:EU:C:2018:492.

⁶ ETYJin demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston vuotuinen viharikostilasto.

oleviin perimmäisiin syihin ja erityisesti stereotypioihin; toteaa, että tässä ovat keskeisiä ennaltaehkäisevät toimenpiteet, koulutus, myös digitaalinen koulutus sekä digilukutaito ja -osaaminen, joilla edistetään turvallisia digitaalisia ympäristöjä, koulutusta ja tietoisuuden lisäämistä; katsoo, että EU:n ja jäsenvaltioiden olisi edistettävä ymmärrystä monimuotoisuuden ja vuoropuhelun tarpeesta demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen puitteissa, lisättävä yleistä tietoisuutta moniarvoisuuden kunnioittamisen merkityksestä sekä torjuttava kielteisiä stereotypioita ja leimautumista;

- E. ottaa huomioon, että vihapuhe ja viharikokset voivat olla erityisen vakavia rikoksia ja vaikuttavat paitsi yksittäisiin uhreihin ja heidän yhteisöihinsä aiheuttaen heille kärsimystä ja rajoittaen heidän perusoikeuksiaan ja -vapauksiaan myös koko yhteiskuntaan heikentäen EU:n perustuksia;
- F. toteaa, että kaikki vihapuhe ei täytä rikoksen tunnusmerkistöä mutta se kuitenkin edistää vihan, väkivallan ja suvaitsemattomuuden ilmentymien normalisointia yhteiskunnassa;
- G. ottaa huomioon, että viime vuosikymmeninä syrjintä, viharikokset ja vihapuhe ovat lisääntyneet jyrkästi kaikkialla EU:ssa⁷, rasmin, juutalaisvastaisuuden, islaminvastaisuuden, muukalaisvihan, homofobian, transfobian ja muun suvaitsemattomuuden eri muodot ovat yleistyneet ja vihapuhe ja yllytys ovat lisääntyneet hälyttävästi verkossa ja sen ulkopuolella; toteaa, että haavoittuviin ryhmiin kuuluvat, kuten hlbtq+-henkilöt, rodullistetut ihmiset, etniset, uskonnolliset tai kielelliset vähemmistöt, alkuperäisyhteisöt^{8,9}, vammaiset henkilöt, sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevat henkilöt, turvapaikanhakijat, pakolaiset ja siirtolaiset, ovat toistuvasti vihapuheen ja viharikosten kohteina; ottaa huomioon, että hlbtq-henkilöihin kohdistuvat viharikokset ja vihapuhe samoin kuin naisten syrjintä ja naisviha ovat lisääntyneet huomattavasti Euroopassa¹⁰; ottaa huomioon, että moniperusteinen ja intersektionaalinen syrjintä on hedelmällinen peruste vihapuheelle ja viharikoksille; toteaa, että vihapuheen kohteet jätetään yhä useammin yhteiskunnan ulkopuolelle;
- H. ottaa huomioon, että monissa jäsenvaltioissa syrjinnän ja vihan lisääntymistä pahentavat ääriliikkeet ja populistiset liikkeet sekä verkkoympäristön ja sosiaalisen median kerrannaisvaikutus, jotka edistävät uudelleen rikoksen uhriksi joutumista; toteaa, että tämä johtaa vaarallisiin jakolinjoihin koko yhteiskunnassa ja uhkaa demokratiaa;

⁷ Ks. esimerkiksi ECRIn vuotuinen toimintakertomus ajanjaksolta 1. tammikuuta – 31. joulukuuta 2019, ECRIn vuotuinen toimintakertomus ajanjaksolta 1. tammikuuta – 31. joulukuuta 2020 ja heinäkuussa 2020 julkaistu Euroopan parlamentin kansalaisoikeuksien sekä perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden politiikkayksikön teettämä tutkimus ”Hate speech and hate crime in the EU and the evaluation of online content regulation approaches”.

⁸ Lingaas, C., [‘Hate Speech and Racialised Discrimination of the Norwegian Sámi: Legal Responses and Responsibility’](#), *Oslo Law Review*, Vol. 8, No 2, 2021, s. 88–107.

⁹ Civil Rights Defenders, [”Joint submission to the UN Universal Periodic Review of Sweden –35th Session of the UPR Working Group of the Human Rights Council – January 2020”](#), 2019.

¹⁰ ILGA Europe, [”2023 Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe and Central Asia”](#), helmikuu 2023.

- I. toteaa, että on todisteita siitä, että vihapuhe ja vihaperusteiset rikokset ovat edelleen aliraportoituja EU:ssa¹¹, mikä tekee ongelman laajuuden määrittämisestä hankalaa;
- J. ottaa huomioon, että tiedotusvälineillä ja toimittajilla on keskeinen rooli tiedon tarjoamisessa yhteiskunnalle ja demokraattisten prosessien edistämiseksi;
- K. toteaa, että poliittiselle keskustelulle on yhä enemmän ominaista vihapuhe; katsoo, että vaalikampanjat tarjoavat hedelmällisen maaperän vihapuheelle ja vihaan yllyttämiselle, mikä vaikuttaa paitsi poliittiseen toimintaan myös koko yhteiskunnan toimintaan ja syventää poliittista vastakkainasettelua; katsoo, että julkisessa asemassa oleviin naisiin kohdistuva vihapuhe on noussut hälyttävälle tasolle; katsoo, että poliittisilla johtajilla on merkittävä rooli ja vastuu vihapuheen ja suvaitsemattomuuden torjunnassa; katsoo, että heidän pitäisi johtaa näyttämällä esimerkkiä ja tuomita julkisesti vihapuhe ja viharikokset;
- L. ottaa huomioon, että alaikäiset ovat erityisen haavoittuvia vihapuheen ja viharikosten uhreja esimerkiksi koulussa tai verkossa verkkokiusaamisen kautta; katsoo, että tällaiset hyökkäykset vaarantavat alaikäisten fyysisen ja henkisen koskemattomuuden ja vaikuttavat heidän kehitykseensä sekä fyysiseen ja henkiseen terveyteensä; katsoo, että heihin on kiinnitettävä erityistä huomiota;
- M. ottaa huomioon, että jäsenvaltiot eivät puutu vihapuheeseen ja viharikoksiin samalla tavalla omissa rikoslaeissaan, mikä jättää tietyt ryhmät vaille riittävää suojelua joissain unionin osissa; katsoo, että tämä vaikeuttaa yhteisen eurooppalaisen lähestymistavan määrittämistä vihapuheen ja viharikosten torjumiseksi; toteaa, että oikeussuojan puutteella voi olla tuhoisia seurauksia uhreille;
- N. ottaa huomioon, että EU:n nykyinen kehys kattaa ainoastaan rotuun, ihonväriin, uskontoon, syntyperään ja kansalliseen tai etniseen alkuperään perustuvan vihapuheen ja viharikokset; toteaa, että EU:n tasolla ei nykyään ole olemassa kattavaa yhteistä vihapuheen ja viharikoksen oikeudellista määritelmää; katsoo, että on selvä tarve puuttua tehokkaasti vihapuheeseen ja viharikoksiin, jotka perustuvat muihin syihin, kuten sukupuoleen, seksuaaliseen suuntautumiseen, sosiaaliseen sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin, sukupuoli-ilmaisuun, sukupuoliominaisuuksiin, ikään, vammaisuuteen ja muihin perustavaa laatua oleviin, erityisesti perusoikeuskirjan 21 artiklassa suojeltuihin ominaisuuksiin tai tällaisten ominaisuuksien yhdistelmään; toteaa, että EU:n on suojeltava yhteiskunnassa kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevia; katsoo, että erityistä huomiota olisi kiinnitettävä vihapuheelle ja viharikoksille kaikkein altimpien henkilöiden, ryhmien tai yhteisöjen tunnistamiseen, jotta voidaan välttää kielteisiä vaikutuksia uhrien suojeluun;
- O. toteaa, että SEUT-sopimuksen 83 artiklan 1 kohdassa asetetaan selkeät vaatimukset uusien rikollisuuden alojen sisällyttämiseksi rajatylittävien EU-rikosten luetteloon; ottaa huomioon, että verkossa esiintyvällä vihapuheella on selkeästi erityinen rajatylittävä ulottuvuus; ottaa huomioon, että digitaalinen muutos korostaa tarvetta puuttua tähän

¹¹ Euroopan unionin perusoikeusvirasto, ”[Encouraging hate crime reporting – The role of law enforcement and other authorities](#)”, 2021.

ilmiöön Euroopan tasolla; katsoo, että vihapuhetta ja viharikoksia on torjuttava yhteiseltä pohjalta ja EU:n tasolla; toteaa, että EU:lla on velvollisuus toimia;

- P. katsoo, että vihapuheeseen ja viharikoksiin liittyvien EU:n rikosoikeudellisten toimien olisi oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja tarkoitukseen räätälöityjä, jotta voidaan suojella asianmukaisesti uhria ja antaa asiaankuuluva painoarvo sananvapaudelle ja tiedonvälityksen vapaudelle, jotka ovat demokratian kulmakiviä; katsoo, että EU:n olisi taattava, että jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset eivät saisi käyttää väärin vihapuheen ehkäisemiseen ja torjuntaan tarkoitettuja sananvapautta koskevia rajoituksia vähemmistöjen hiljentämiseksi tai kritiikin tukahduttamiseksi; toteaa, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen sananvapaudesta antamia tuomioita on kunnioitettava toteutettaessa vihapuheen vastaisia suojatoimia;
- Q. toteaa, että ihmisarvo ja syrjimättömyysperiaate ovat ne perusoikeudet, joita suojellaan vihapuheen ja viharikosten torjunnassa; katsoo, että tällaisen suojelun olisi oltava yleismaailmallista; katsoo, että suojeleminen suvaitsemattomuudelta, perustuu se sitten rotuun, kansalliseen alkuperään, seksuaaliseen suuntautumiseen, uskontoon, ideologiaan, ikään, mielipiteeseen tai muuhun henkilökohtaiseen, fyysiseen tai sosiaaliseen ominaisuuteen tai olosuhteeseen, sen ilmaisumuodosta riippumatta ei saa rajoittua vain tiettyihin syihin tai vaikuttimiin;
- R. ottaa huomioon, että sosiaalisen dynamiikan muutokset voivat luoda vihapuheelle ja viharikoksille uusia vaikuttimia, joihin on puututtava EU:n yhteisessä kehyksessä, mikä edellyttää laajennusta SEUT-sopimuksen 83 artiklan 1 kohtaan, jossa määritetään EU-rikosten luettelo;
- S. ottaa huomioon vuonna 2021 annetun komission tiedonannon ”Osallistavampi ja suojelevampi Eurooppa: EU-rikosten luettelon laajentaminen kattamaan vihapuheen ja viharikokset”, jotta viharikokset ja vihapuhe voidaan lisätä luetteloon sellaisista rikollisuuden aloista, joilla parlamentti ja neuvosto voivat vahvistaa rikosten ja seuraamusten määrittelyä koskevat vähimmäissäännöt, joita sovelletaan kaikissa EU:n jäsenvaltioissa SEUT-sopimuksen 83 artiklan 1 kohdan mukaisesti; toteaa, että neuvoston on tehtävä tätä koskeva päätös;
- T. katsoo, että neuvoston päätös olisi ensimmäinen vaihe tarvittavan oikeusperustan luomisessa, jotta toisessa vaiheessa voidaan hyväksyä yhteinen oikeudellinen kehys vihapuheen ja viharikosten torjumiseksi kaikkialla EU:ssa; katsoo, että tällaista yhteistä oikeudellista kehystä tarvitaan kiireellisesti rikosten ja seuraamusten määrittelyä koskevien vähimmäisnormien vahvistamiseksi ja siten vihapuheen ja viharikosten torjumiseksi yhteiseltä eurooppalaiselta pohjalta, jotta voidaan varmistaa tällaisten tekojen mahdollisten uhrien yhdenmukainen suojelu kaikkialla unionissa;
- U. ottaa huomioon, että neuvosto ei ole vielä antanut päätöstä; toteaa, että eräät jäsenvaltiot ovat estäneet konkreettisen edistymisen tämän nimenomaisen menettelyn käsittelyssä neuvostossa;
- V. ottaa huomioon, että SEUT-sopimuksen 83 artiklan 1 kohdassa edellytetään neuvoston yksimielisyyttä, jotta voidaan määritellä ” muita rikollisuuden aloja ”; katsoo, että tämä vaatimus on osoittautunut haitalliseksi tarvittavan yhteisen edistyksen saavuttamiselle vihapuheen ja viharikosten torjumisessa unionissa;

1. kehottaa neuvostoa antamaan päätöksen vihapuheen ja viharikosten sisällyttämisestä SEUT-sopimuksen 83 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen rikosten luetteloon, jotta komissio voi käynnistää menettelyn toisen vaiheen;
2. muistuttaa, että jäsenvaltioiden rikoslaeissa käsitellään vihapuhetta ja viharikoksia eri tavoin ja että EU-tason yhdenmukaisia vähimmäissääntöjä on olemassa vain, jos tällaiset rikokset kohdistuvat ryhmään tai yksilöön ja perustuvat rotuun, ihonväriin, uskontoon, syntyperään tai kansalliseen tai etniseen alkuperään, mikä vaikeuttaa onnistuneen yhteisen strategian täytäntöönpanoa vihan torjumiseksi tehokkaasti;
3. pitää erittäin valitettavana, että komission tiedonannon julkaisemisesta on kulunut lähes kaksi vuotta ja että neuvosto ei ole edistynyt sen osalta, vaikka se pystyi nopeasti laajentamaan EU-rikosten luetteloa muihin tarkoituksiin; pitää tällaista toimien puuttumista valitettavana vihapuheen ja viharikosten lisääntymisen vuoksi;
4. kehottaa jäsenvaltioita tekemään vastuullista ja rakentavaa yhteistyötä neuvottelujen jatkamiseksi neuvostossa, jotta neuvoston päätös voidaan hyväksyä ennen kuluvaan vaalikauden päättymistä;
5. kehottaa jäsenvaltioita tukemaan tai ainakin olemaan vastustamatta päätösluonnoksen hyväksymistä;
6. kehottaa Euroopan unionin neuvoston nykyistä ja tulevia puheenjohtajavaltioita pitämään komission ehdotusta ensisijaisena asiana laatiessaan asialistaansa ja asettaessaan tavoitteita;
7. suosittelee muuttamaan SEUT-sopimuksen 83 artiklaa siten, että vaatimuksena on vahvistettu määräenemmistö nykyisin vaaditun yksimielisyyden sijaan; kehottaa ottamaan tältä osin käyttöön siirtymälausekkeen;
8. korostaa, että tulevassa EU:n lainsäädännössä, jossa vahvistetaan rikosten määritelmää ja vihapuheen ja viharikosten seuraamuksia koskevat vähimmäisvaatimukset, on suojeltava ihmisarvoa, pyrittävä ehkäisemään vahinkoja, varmistettava tasa-arvo ja torjuttava vihaa ja suvaitsemattomuutta vaikuttimesta riippumatta;
9. muistuttaa, että suojelun on oltava yleismaailmallista ja siinä on keskityttävä erityisesti kohteena oleviin henkilöihin ja haavoittuviin ryhmiin ja yhteisöihin;
10. muistuttaa, että sananvapaus on demokraattisten yhteiskuntien perustana oleva arvo, jota ei pitäisi rajoittaa perusteettomasti; muistuttaa lisäksi, että kaiken vihapuhetta ja viharikoksia koskevan lainsäädännön olisi perustuttava välttämättömyys- ja suhteellisuusperiaatteille; painottaa, että sananvapautta on harjoitettava laissa asetetuissa rajoissa ja perusoikeuskirjan 11 artiklan mukaisesti eikä sitä saisi käyttää vihapuheen ja viharikosten suojakilpenä;
11. pyytää komissiota harkitsemaan avointa lähestymistapaa, jossa syrjinnän perusteiden luetteloa ei rajoiteta suljettuun luetteloon, jotta voidaan torjua tehokkaasti vihapuhetta ja viharikoksia, joiden vaikuttimena on uusi ja muuttuva sosiaalinen dynamiikka;

12. painottaa, että internetin väärinkäytökset ja mikrokohdennettuun mainontaan perustuva sosiaalisen median alustojen liiketoimintamalli edistävät syrjintään ja väkivaltaan yllyttävän vihapuheen levittämistä ja vahvistamista ja lisäävät uudelleen rikoksen uhriksi joutumisen riskiä; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan nykyisen lainsäädännön, kuten asetuksen (EU) 2022/2065¹², asianmukaisen täytäntöönpanon ja hyödyntämään kaikkia käytettävissään olevia keinoja ja välineitä vihapuheen levittämisen torjumiseksi verkossa;
13. muistuttaa viranomaisten vastuusta vihapuheen ja viharikosten torjunnassa, tutkinnassa, syytteeseen asettamisessa ja raportoinnissa sekä siitä, että viranomaisten on toiminnassaan otettava huomioon vihaan viittaavat seikat; painottaa, että EU:n tulevassa lainsäädännössä pitäisi tukea ja edistää vahvaa yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan, tasa-arvoelinten ja kansallisten ihmisoikeusinstituutioiden kanssa;
14. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita kiinnittämään erityistä huomiota alaikäisiin, myös haavoittuviin ryhmiin kuuluviin, jotta heitä voidaan erityisesti suojella vihapuheelta ja viharikoksilta, estää tällaiset tapahtumat, mukaan lukien koulu- ja verkkokiusaaminen, ja minimoida niiden vaikutus alaikäisten kehitykseen ja mielenterveyteen;
15. kehottaa komissiota varmistamaan, että otetaan käyttöön vankka EU:n oikeussuojakehys, jotta uhreja, erityisesti kaikkiin haavoittuviin ryhmiin kuuluvia, suojellaan tehokkaasti kaikkialla EU:ssa; painottaa tarvetta soveltaa intersektionaalista lähestymistapaa ja hyväksyä kattavia toimenpiteitä, joihin kuuluvat koulutuksen tarjoaminen uhrien kanssa todennäköisesti tekemisissä oleville ammattilaisille ja joilla varmistetaan suojelu, turvallinen pääsy riippumattomaan oikeusjärjestelmään sekä kohdennetut tukipalvelut ja korvaukset uhreille; painottaa, että uhrien olisi voitava raportoida kokemuksistaan toimivaltaisille viranomaisille ja saada suojelua; muistuttaa, että uhrien oikeusturvan varmistaminen loisi turvallisen ympäristön, joka edistäisi raportoinnin tehostamista, mikä on tarpeen vihapuheen ja viharikosten dokumentoimiseksi;
16. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita perustamaan yhdessä unionin asianmukaisten elinten ja virastojen kanssa asianmukaisia tiedonkeruujärjestelmiä luotettavien, vertailtavien, eriteltyjen ja nimettömien tietojen saamiseksi vihatapahtumista, viharikokset mukaan lukien, asiaa koskevien kansallisten oikeudellisten kehysten ja EU:n tietosuojalainsäädännön mukaisesti, sekä asianmukaisia seurantamekanismeja, joilla parannetaan tietojen säännöllistä saatavuutta, vertailtavuutta ja laatua ja arvioidaan lainsäädännön ja politiikkatoimien vaikutusta vihapuheen ja viharikosten torjuntaan;
17. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.

¹² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/2065, annettu 19. lokakuuta 2022, digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta (digipalvelusäädös) (EUVL L 277, 27.10.2022, s. 1).

PERUSTELUT

Komissio antoi lähes kaksi vuotta sitten tiedonannon ”Osallistavampi ja suojelevampi Eurooppa: EU-rikosten luettelon laajentaminen kattamaan vihapuheen ja viharikokset”. Vihapuheen ja viharikosten torjunnan pitäisi olla unionin selkeä prioriteetti, mutta neuvosto ei ole vielä kukaan hyväksynyt komission ehdotusta päätökseksi.

Tämä ensimmäinen vaihe on saatettava päätökseen, jotta vihapuhe ja viharikokset voidaan lisätä EU-rikosten luetteloon ja jotta voidaan lähitulevaisuudessa vahvistaa kaikissa unionin jäsenvaltioissa sovellettavat rikosten ja seuraamusten määrittelyä koskevat vähimmäisvaatimukset.

Valitettavasti EU:n neuvostossa ei ole edistytty riittävästi eikä tämän päätöksen hyväksymisen edellyttämää yksimielisyyttä ole saavutettu.

Tämän mietintöluonnoksen tarkoituksena on esittää neuvostolle vahva poliittinen kehoitus hyväksyä tarvittava päätös ja antaa komissiolle suosituksia vihapuheen ja viharikosten torjuntaa koskevan tulevan EU:n lainsäädännön laatimiseksi.

Nykyinen EU:n kehys kattaa ainoastaan rotuun, ihonväriin, uskontoon ja kansalliseen tai etniseen alkuperään perustuvan vihapuheen ja viharikokset, joten on selkeä tarve puuttua tehokkaasti vihapuheeseen ja viharikoksiin, jotka perustuvat muun muassa sukupuoleen, seksuaaliseen suuntautumiseen, ikään ja vammaisuuteen, kuten komissio on ehdottanut.

Vihapuhe ja viharikokset loukkaavat ihmisarvoa, heikentävät koko yhteiskuntaa ja horjuttavat unionin perustuksia, ja ääriliikkeet ja populistiset liikkeet sekä sosiaalisen median kerrannaisvaikutus ruokkivat niitä.

Suvaitsemattomuuden, leimaamisen ja syrjinnän sosiaalinen dynamiikka kasvaa, ja viranomaisten ja koko yhteiskunnan on kiinnitettävä huomiota niiden ”normalisointiin”. Vanhoja tai uusia vihan vaikuttimia on torjuttava tarvittaessa sosiaalisella, hallinnollisella tai rikosoikeudellisella tasolla.

Tämä dynaamisuus edellyttää myös suojelua, joka ei sulje pois uusia sosiaalisia vihan vaikuttimia, sillä uhrien ihmisarvoa on suojeltava yleismaailmallisena ihmisoikeutena. On tarpeen korostaa, että alaikäiset ovat erityisen haavoittuvia uhreja tämältyyppisille rikoksille.

Vihaa vastaan annettavan rikosoikeudellisen suojelun on oltava oikeasuhteista, mikä tarkoittaa sananvapauden suojelemista voimakkain keinoin ja sen rajoittamista vain silloin, kun se on täysin perusteltua. On syytä panna merkille, että kaikki vihapuhe ei täytä rikoksen tunnusmerkistöä mutta se edistää vihan ja suvaitsemattomuuden ilmentymien normalisointia eikä se ole sen vuoksi vaaratonta.

Jäsenvaltioiden on otettava kollektiivinen vastuu tällaisten tapahtumien lisääntymisestä ja annettava mahdollisuus asianmukaisiin ja riittäviin pakkokeinoihin. Näiden rikollisuuden alojen katsominen myös EU-rikoksiksi edistää yhteisen ja tehokkaamman strategian laatimista sosiaaliseen vaikuttimeen perustuvien viharikosten torjumiseksi.

**LIITE: LUETTELO YHTEISÖISTÄ TAI HENKILÖISTÄ,
JOILTA ESITTELIJÄ ON SAANUT TIETOJA**

Esittelijä ilmoittaa työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti saaneensa tietoja seuraavilta yhteisöiltä tai henkilöiltä valmistellessaan mietintöä ennen sen hyväksymistä valiokunnassa:

Yhteisö ja/tai henkilö
Movimiento contra la Intolerancia- Esteban Ibarra
Secretariado Gitano
Organisation for Security and Cooperation in Europe (OSCE) (OSCE)
HateAid gGmbH <ul style="list-style-type: none"> • Committee of the Regions • ASSEDEL- L'Association européenne pour la défense des droits et des libertés • ABTTF- Federation of Western Thracian Turks in Europe
Committee of the Regions
ASSEDEL- L'Association européenne pour la défense des droits et des libertés
ABTTF- Federation of Western Thracian Turks in Europe
Enrique Baca, professor of Psychiatry, Colegio Libre de Eméritos Universitarios
José Lázaro, professor of Medical Humanities in the Department of Psychiatry
Javier Lesaca, visiting researcher at George Washington University
Irene Muñoz Escandell, lawyer
Colectivo de Víctimas del Terrorismo (COVITE)
María Jiménez, former researcher at Observatorio Internacional de Estudios sobre Terrorismo (OIET)
Álvaro Herrero de Bethencourt, researcher at Observatorio Internacional de Estudios sobre Terrorismo (OIET)
Guillaume Denoix de Saint Marc, Director General and Spokesperson of the French Association of Victims of Terrorism (AFVT)
Asociación Pompaelo
Lesben und Schwulenverband in Deutschland e.V. (LSVD)
ILGA Europe
Bundesrechtsanwaltskammer (BRAK)-
Fundación Abogacía Española
Délégation Interministérielle à la Lutte Contre le Racisme, l'Antisémitisme et la Haine anti-LGBT (DILCRAH)
European Fundamental Rights Agency (FRA)
Observatorio Español contra el Racismo y la Xenofobia (OBERAXE)
Maciej Stasinski, Gazeta Wyborcza
NGO Lunaria
G.S.ONCE
Comité Español de Representantes de Personas con Discapacidad (CERMI)

European Disability Forum (EDF)
Impulso Ciudadano
Federación Estatal de Lesbianas, Gais, Trans, Bisexuales, Intersexuales (FELGBT)
Observatory on Intolerance and Discrimination against Christians in Europe (OIDAC)
Observatorio para la Libertad Religiosa y de Conciencia (OLRC)
United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR)
Union of Islamic Communities of Spain
Muslim Human Rights Association
Observatorio Cívico de la Violencia Política en Cataluña
Federación de Comunidades Judías de España
Real Instituto Elcano
International Organization for Migration

Valmistelija on yksin vastuussa edellä olevan luettelon laatimisesta.

25.10.2023

NAISTEN OIKEUKSIEN JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVON VALIOKUNNAN LAUSUNTO

kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalle

EU-rikosten luettelon laajentamisesta kattamaan vihapuheen ja viharikokset
(2023/2068(INI))

Valmistelija: Vera Tax

EHDOTUKSET

Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunta pyytää asiasta vastaavaa kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

- A. ottaa huomioon, että sukupuolten tasa-arvo on unionin perusarvo, joka on vahvistettu Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 2 artiklassa; toteaa, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 8 artiklassa edellytetään, että unioni pyrkii kaikissa tomissaan poistamaan sukupuolten eriarvoisuutta ja edistämään sukupuolten tasa-arvoa; katsoo, että vihan ja sukupuolistuneen väkivallan leviämisen lopettaminen on edellytys todellisen sukupuolten tasa-arvon saavuttamiselle; toteaa, että vihapuhe ja viharikokset loukkaavat Euroopan unionin yhteisiä arvoja ja ovat ristiriidassa perussopimusten ja perusoikeuskirjan kanssa;
- B. ottaa huomioon, että sukupuoleen perustuva vihapuhe ja viharikokset ovat väkivallan muotoja, jotka vaikuttavat suhteettomasti naisiin¹, tyttöihin ja hlbtqi+-yhteisöön² ja ylläpitävät ja pahentavat sukupuolten epätasa-arvoa sekä yksilötasolla että institutionaalisella tasolla; ottaa huomioon, että vihapuhe ja fyysisen turvallisuuden uhkat, jotka voivat kärjistyä viharikoksiksi verkon ulkopuolella, kohdistuvat erityisesti nuoriin naisiin ja julkisuudessa toimiviin naisiin, erityisesti poliitikkoihin tai media-alalla toimiviin naisiin ja ihmisoikeuksien puolustajiin; ottaa huomioon, että henkilöillä, jotka kuuluvat tiettyihin ryhmiin ja joihin kohdistuu intersektionaalista syrjintää muun muassa sukupuolen, rodun, ihonvärin, etnisen tai yhteiskunnallisen alkuperän, geneettisten ominaisuuksien, kielen, uskonnon tai vakaumuksen, poliittisten tai muiden mielipiteiden, kansalliseen vähemmistöön kuulumisen, varallisuuden, syntyperän, vammaisuuden, iän, seksuaalisen suuntautumisen, sukupuoli-identiteetin tai ilmaisun, sukupuoliominaisuuksien, kotipaikka-aseman tai maahanmuuttajataustan perusteella, on suurempi riski joutua rikoksen, myös vihapuheen ja viharikosten, uhreiksi; ottaa huomioon, että hlbtqi-henkilöihin kohdistuvat viharikokset ja vihapuhe ovat lisääntyneet huomattavasti Euroopassa ja että sukupuoleen perustuvat ennakkoluulot ja

¹ Euroopan neuvoston sukupuolten tasa-arvostrategia ”Combating Sexist Hate Speech”, 2016.

² 12. marraskuuta 2020 annettu komission tiedonanto ”Tasa-arvon unioni: hlbtqi-henkilöiden tasa-arvoa koskeva strategia 2020–2025” (COM(2020)0698), Euroopan unionin perusoikeusvirasto (FRA), ”A long way to go for LGBTI equality”, 14. toukokuuta 2020.

muut stereotyypit ovat pääasiallisia vaikuttavia tekijöitä³;

- C. ottaa huomioon, että vihapuheella voidaan tarkoittaa kaikenlaisia ilmaisuja, jotka yllyttävät, edistävät, levittävät tai oikeuttavat henkilöön tai henkilöryhmään kohdistuvaa väkivaltaa, vihaa tai syrjintää tai joilla heitä solvataan heidän todellisten tai väitettyjen ominaisuuksiensa vuoksi; ottaa huomioon, että seksistisen vihapuheen tavoitteena on nöyryyttää tai esineellistää sen kohdetta, aliarvioida naisten taitoja ja mielipiteitä, tuhota heidän maineensa, saada heidät tuntemaan itsensä haavoittuviksi ja pelokkaiksi sekä hallita heitä ja rangaista heitä siitä, että he eivät noudata tiettyä käyttäytymismallia; ottaa huomioon, että seksististä vihapuhetta esiintyy sekä verkossa että sen ulkopuolella monissa muodoissa, erityisesti uhrin syyllistämisenä ja toistuvana uhriksi joutumisena, huoritteluna (”slut-shaming”), nöyryyttämisenä toisen kehoa pilkkaamalla (”body-shaming”), kuviin perustuvana seksuaalisena hyväksikäyttönä, raakoina ja seksualisoituneina tappouhkauksina sekä raiskauksella ja väkivallalla uhkailuna, loukkaavina kommentteina ulkonäöstä, seksuaalisuudesta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai sukupuolen ilmaisusta, mutta myös asiattomina huomautuksina tai kaksimielisinä vitseinä, joissa käytetään huumoria nöyryyttämiseen ja kohteen saattamiseen naurunalaiseksi; ottaa huomioon, että seksistisellä vihapuheella pyritään vaientamaan naiset ja sukupuolen suhteen epätyypilliset henkilöt, heikentämään heidän sananvapauttaan ja rajoittamaan heidän liikkumistaan ja osallistumistaan yhteiskunnassa; ottaa huomioon, että naisiin kohdistuva vihapuhe lisääntyy hätätilanteissa ja konfliktien aikana; ottaa huomioon, että ajoittain se yllyttää konflikteihin liittyvään seksuaaliseen väkivaltaan ja sotarikoksiin ja rikoksiin ihmisyyttä vastaan, kuten kansanmurhaan;
- D. ottaa huomioon, että seksististä vihapuhetta ja disinformaatiota käytetään sekä verkossa että sen ulkopuolella; ottaa huomioon, että näytön mukaan verkossa koettu uhkaava käyttäytyminen vaikuttaa naisiin yleisesti enemmän kuin miehiin; ottaa huomioon, että 52 prosenttia nuorista naisista ja tytöistä on joutunut verkkorikollisuuden, mukaan lukien uhkaukset ja seksuaalinen häirintä, kohteeksi⁴; ottaa huomioon, että verkossa esiintyvä vihapuhe on lisääntynyt dramaattisesti covid-19-pandemian jälkeen; ottaa huomioon, että vihapuhe-ilmio voimistuu verkossa, myös sosiaalisen median alustojen kautta, disinformaation ja pelkoa herättävän puheen levittämisen kautta, ja se uhkaa heikentää kohteena olevien henkilöiden ihmisoikeuksia, yksityisyyttä ja ihmisarvoa, mikä johtaa naisiin ja hlbtq+-henkilöihin kohdistuvien viharikosten lisääntymiseen fyysisessä maailmassa⁵; ottaa huomioon, että moniin naisiin ja sukupuolen suhteen epätyypillisiin henkilöihin kohdistuu päivittäin verkossa tappouhkauksia ja seksuaalisella väkivallalla tai raiskauksella uhkailua ja että lainvalvontaviranomaiset ja koko yhteiskunta eivät useinkaan ota uhreja vakavasti; ottaa huomioon, että se voi johtaa itsesensuuriin⁶ ja digitaaliseen syrjäytymiseen, mikä johtaa naisten

³ Hlbtq-henkilöiden tasa-arvoa koskeva EU:n strategia 2020–2025, 2020; Euroopan neuvosto, päätöslauselma 2417 (2022) hlbt-henkilöihin kohdistuvan vihan torjumisesta Euroopassa.

⁴ Katso World Wide Web Foundation -järjestön ja World Association of Girl Guides and Girls Scouts -järjestön tekemä kysely UNICEFin U report -alustaa käyttäen, helmikuu 2020, saatavilla osoitteessa: http://webfoundation.org/docs/2020/03/WF_WAGGS-Survey-1-pager-1.pdf.

⁵ Tutkimus – ”Sukupuoleen perustuvan väkivallan torjunta: Cyberviolence”, Euroopan parlamentti, parlamentin tutkimuspalvelujen pääosasto, 17. maaliskuuta 2021, saatavilla osoitteessa [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/662621/EPRS_STU\(2021\)662621_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/662621/EPRS_STU(2021)662621_EN.pdf).

⁶ Tutkimus – ”Social media platforms and challenges for democracy, rule of law and fundamental rights”, Euroopan parlamentti, sisäasioiden pääosasto, kansalaisoikeuksien sekä perussopimus-, työjärjestys- ja

vaihtamiseen, koska he eivät kykene osallistumaan täysipainoisesti ja ilmaisemaan itseään verkossa ilman väkivallan ja hyväksikäytön pelkoa, ja jättää heidät sellaisen julkisen keskustelun ulkopuolelle, johon he haluaisivat osallistua⁷, mukaan lukien suorat uhkaukset, joilla vähennetään naisten halua osallistua politiikkaan ja estetään naisten pyrkimyksiä ja mahdollisuuksia; ottaa huomioon, että disinformaatiokampanjoilla pyritään usein horjuttamaan naisten ammatillisia saavutuksia levittämällä valheellisia tarinoita heidän yksityiselämästään; ottaa huomioon, että ilmoittaessaan verkkoväkivallasta naisia edelleen toisinaan saatetaan huonoon valoon ja leimataan, minkä vuoksi näitä rikoksia aliraportoidaan ja aliarvioidaan; ottaa huomioon, että verkossa esiintyvän laittoman vihapuheen torjumista koskevien vapaaehtoisten EU:n käytännesääntöjen seurannassa on havaittu yritysten ilmoitusmekanismien (notice-and-action) tulosten heikkenemistä vuonna 2022⁸ ja että tuki näille käytännesäännöille on vähentynyt entisestään, mikä on johtanut tilanteen heikkenemiseen verkossa;

- E. ottaa huomioon, että moninaiset tekijät, kuten patriarkaaliset yhteiskuntarakenteet, rakenteellinen syrjintä, epätasa-arvoiset valtasuhteet, sukupuolistereotyyppiä ja sukupuoleen perustuvat ennakkoluulot ruokkivat naisiin ja sukupuolen suhteen epätyypillisiin henkilöihin kohdistuvaa vihapuhetta ja heihin kohdistuvia viharikoksia; ottaa huomioon, että heihin kohdistuu tällaista vihaa verkossa mutta myös verkon ulkopuolella erilaisissa ympäristöissä, kuten julkisissa tiloissa, työpaikoilla, kouluissa ja joukkoliikennevälineissä;
- F. ottaa huomioon, että naismurha on vakavin sukupuolistuneen väkivallan ilmentymä; ottaa huomioon, että vuonna 2020 läheiset kumppanit tai muut perheenjäsenet surmasivat arvioiden mukaan 2 600 naista Euroopassa; ottaa huomioon, että uhrien määrän arvioidaan olevan paljon suurempi, koska saatavilla ei ole vertailukelpoisia tietoja eikä tämän rikoksen yhdenmukaistettua oikeudellista määritelmää; ottaa huomioon, että tällä hetkellä 15 jäsenvaltiolla ei ole sukupuoleen perustuvaa vihapuhetta koskevaa lainsäädäntöä; ottaa huomioon, että tilastojen mukaan hlbtq+-henkilöihin kohdistuva vihapuhe on hyvin yleistä, erityisesti verkossa, ja että joistakin jäsenvaltioista puuttuu selvästi lainsäädäntöä tällaisten vihapuheen ja viharikosten muotojen ehkäisemiseksi, niihin puuttumiseksi ja niistä rankaisemiseksi;
- G. ottaa huomioon, että sukupuolten tasa-arvoa vastustavat järjestöt ovat kansainvälisiä liikkeitä, jotka levittävät harhaanjohtavaa, kauhistuttavaa viestintää ja retoriikkaa, erityisesti verkkotyökaluja käyttäen, kaikkia niitä vastaan, jotka eivät istu binääriin, sukupuolistereotyyppiseen ja perinteiseen näkemykseen heteronormatiivisesta, cismormatiivisesta ja patriarkalisesta yhteiskunnasta; toteaa, että tämä koskee meneillään olevaa niin kutsutun sukupuoli-ideologian vastaista kampanjaa; ottaa huomioon, että näiden liikkeiden tarkoituksena on luoda ja pitää yllä muun muassa sukupuoleen, seksuaaliseen suuntautumiseen, sukupuoli-identiteettiin, sukupuolen ilmaisuun ja sukupuoliominaisuuksiin perustuvaa syrjintää ja siten loukata

toimielinasioiden politiikkayksikkö, 3. huhtikuuta 2023, saatavilla osoitteessa:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/743400/IPOL_STU\(2023\)743400_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/743400/IPOL_STU(2023)743400_EN.pdf).

⁷ Naisiin kohdistuvan väkivallan digitaalisesta ulottuvuudesta 20. lokakuuta 2021 annettu Grevion yleissuositus nro 1.

⁸ Lehdistötiedote, 24. marraskuuta 2022, ”EU:n käytännesäännöt verkossa esiintyvän vihapuheen torjumiseksi: viimeisin arviointi osoittaa, että edistyminen on hidastunut”, joka on saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7109.

perusoikeuksia; ottaa huomioon, että sukupuolten tasa-arvoa vastustavien liikkeiden retoriikka edistää aktiivisesti syrjäytymistä, leimautumista, eristämistä ja väkivaltaa; ottaa huomioon, että nämä liikkeet luovat niin kutsutun sukupuolten tasa-arvoa vastustavan ideologian ja keskustelua, joka ruokkii naisiin ja hlbtq+-henkilöihin kohdistuvia sukupuolistuneita viharikoksia ja sukupuolistunutta vihapuhetta; ottaa huomioon, että nämä liikkeet ovat merkittävä uhka SEU-sopimuksen 2 artiklassa vahvistetuille tasa-arvon, syrjimättömyyden, ihmisarvon ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen periaatteille ja ne ovat haitanneet Istanbulin yleissopimuksen ratifiointiprosessia EU:ssa ja vaikuttaneet kielteisesti Istanbulin yleissopimuksen ratifiointiin ja täytäntöönpanoon kansallisella tasolla joissakin jäsenvaltioissa; toteaa, että näillä liikkeillä on rajat ylittävä ulottuvuus sekä verkossa että sen ulkopuolella;

- H. ottaa huomioon, että vihapuhe alkaa usein ennakkoluulona ja voi johtaa ennakkoluuloihin perustuvaan aggressiivisuuteen ja väkivaltaan; ottaa huomioon, että sukupuolistuneella vihapuheella ja sukupuolistuneilla viharikoksilla on valtavia seurauksia yksittäisille naisille ja hlbtq+-henkilöille, joiden katsotaan rikkovan perinteisiä sukupuolirooleja ja erityisesti niille, jotka kohtaavat intersektionaalista syrjintää⁹, mukaan lukien ruumiilliset haitat, jotka toisinaan johtavat vakavaan vammaan tai kuolemaan, ja psyykkiset haitat, mukaan lukien stressi, ahdistuneisuus ja masennus; ottaa huomioon, että sukupuolistuneella vihapuheella ja sukupuolistuneilla viharikoksilla on myös valtavia seurauksia yhteisöille ja koko yhteiskunnalle sekä ihmisoikeuksille maailmanlaajuisesti;
1. tuomitsee kaikenlaisen vihapuheen ja viharikokset, myös ne, jotka kohdistuvat naisiin, tyttöihin ja hlbtq+-henkilöihin; tuomitsee voimassa olevien naisten ja hlbtq+-henkilöiden oikeuksia suojelevien lakien ja julkisten poliitikkojen kumoamiseen pyrkivien, sukupuolten tasa-arvoa vastustavien ja antifeminististen liikkeiden toiminnan Euroopassa ja koko maailmassa; panee merkille, että jäsenvaltioilla on toisistaan poikkeavia sääntöjä ja että ne soveltavat erilaisia normeja vihapuheen ja viharikosten torjumiseksi; korostaa kuitenkin, että tarvitaan EU:n yhteisiä toimia, jotta voidaan varmistaa EU:n arvojen edistäminen; kehottaa neuvostoa antamaan neuvoston päätöksen vihapuheen ja viharikosten sisällyttämisestä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 83 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun rikollisuuden alaan;
 2. kehottaa komissiota ehdottamaan selkeää määritelmää viharikoksille ja vihapuheelle, mukaan lukien sukupuoleen perustuvan vihapuheen ja viharikosten nimenomainen määritelmä, joka sisältää seksistisen ja naisvihamielisen vihapuheen ja siihen liittyvät seuraamukset, kun ehdotetaan lainsäädäntöä sen jälkeen, kun vihapuhe ja viharikokset on sisällytetty perussopimuksen ”EU-rikosten” luetteloon, ja tunnustamaan, että ne ovat erityisiä väkivallan muotoja, joita kohdistetaan naisiin ja tyttöihin heidän sukupuolensa vuoksi; kehottaa komissiota sisällyttämään ehdotukseen verkossa ja sen ulkopuolella esiintyvän sukupuolistuneen vihapuheen ja viharikoksen; kehottaa painokkaasti komissiota sisällyttämään myös seksuaalisen suuntautumisen, sukupuoli-identiteetin, sukupuolen ilmaisun ja sukupuoliominaisuudet syrjintäperusteisiin, jotka erityisesti kuuluvat viharikoksia ja vihapuhetta koskevaan rikollisuuden alaan 83 artiklan 1 kohdan nojalla; pitää tällaista toimenpidettä välttämättömänä naisten ja hlbtq+-henkilöiden

⁹ Trans Murder Monitoring Update on Trans Day of Remembrance 2022, saatavilla osoitteessa <https://transrespect.org/en/tmm-update-tdor-2022/>.

suojelun varmistamiseksi unionissa; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita kiinnittämään erityistä huomiota sukupuolistuneen vihapuheen ja viharikoksen intersektionaaliin muotoihin, jotka kohdistuvat naisiin, tyttöihin ja hltiq+-yhteisöön;

3. suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen direktiiviksi naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan torjumisesta ja pitää myönteisenä, että siihen on sisällytetty vähimmäissäännöt, jotka koskevat verkon kautta väkivaltaan tai vihaan yllyttämistä koskevan rikoksen määritelmää; kehottaa komissiota varmistamaan, että tämä direktiivi toimii mallina ja vähimmäisvaatimuksena lainsäädännössä, jolla torjutaan vihapuhetta ja viharikoksia verkossa; muistuttaa YK:n Rabatin toimintasuunnitelmassa vahvistetuista kriteereistä, jotka koskevat materiaalia, jota pidetään yllyttämisenä verkon kautta väkivaltaan tai vihaan; pitää valitettavana, että meillä ei edelleenkään ole yhteistä määritelmää sukupuolistuneelle väkivallalle ja naisiin kohdistuvalle väkivallalle että komission ehdotus kattaa vain rajallisen määrän rikoksia; pyytää komissiota esittämään SEUT-sopimuksen 83 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan perusteella ehdotuksen neuvoston päätökseksi sukupuolistuneen väkivallan määrittelemisestä uudeksi rikollisuuden alaksi, jotta sukupuolistuneen väkivallan kaikkia muotoja voidaan torjua johdonmukaisesti, kokonaisvaltaisesti ja koordinoitusti kaikkialla EU:ssa; kehottaa neuvostoa käyttämään niin kutsuttua yhdyskäytävälauseketta päättämällä yksimielisesti sukupuoleen perustuvan väkivallan määrittelemisestä uudeksi rikollisuuden alaksi, joka mainitaan SEUT 83 artiklan 1 kohdassa;
4. muistuttaa, että naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan torjuntaa koskevaan lainsäädäntöehdotukseen sekä verkossa tapahtuvaa lasten seksuaalista hyväksikäyttöä torjuvaan lainsäädäntöön sisältyy säännöksiä, jotka liittyvät joihinkin vihapuheen ja viharikosten tärkeisiin näkökohtiin verkossa ja sen ulkopuolella;
5. korostaa verkossa ja sen ulkopuolella esiintyvien vihapuheen ja viharikosten välistä yhteyttä digitaalisen maailman ja sosiaalisen median alustojen nopean kehityksen seurauksena ja toteaa, että ne kohdistuvat pääasiassa nuoriin naisiin ja naisiin; toteaa, että oletettu nimettömyys verkossa helpottaa ihmisten osallistumista vihapuheeseen ja viharikoksiin;
6. kehottaa komissiota aktiivisesti tutkimaan ja analysoimaan sukupuolten tasa-arvoa vastustavia liikkeitä sekä niiden strategioita ja rahoitusta ja raportoimaan niistä kolmen vuoden kuluessa sekä torjumaan niiden levittämää väärää tietoa; muistuttaa, että hltiq+-henkilöiden leimaaminen ideologiaksi lisääntyy verkkoviestinnässä ja verkon ulkopuolisessa viestinnässä ja niin kutsutun sukupuoli-ideologian vastaisissa kampanjoissa; painottaa, että feministit ja hltiq+-aktivistit ovat usein loanheittokampanjoiden, verkossa esiintyvän vihapuheen ja verkkokiusaamisen kohteina;
7. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita parantamaan vihapuheen ja viharikosten kaikkia muotoja koskevien laadukkaiden ja eriteltyjen tietojen säännöllistä saatavuutta ja vertailtavuutta unionin ja kansallisella tasolla ja yhdenmukaistamaan tiedonkeruujärjestelmät jäsenvaltioiden kesken tekemällä yhteistyötä Eurostatin, Euroopan unionin perusoikeusviraston ja Euroopan tasa-arvoinstituutin kanssa; korostaa, että jäsenvaltioiden on kerättävä tarkkoja ja eriteltyjä tietoja naisiin ja

hlbtqi+-henkilöihin kohdistuvasta vihapuheesta ja heihin kohdistuvista viharikoksista, jotta voidaan yhdistää toisiinsa puutteen, huono-osaisuuden ja syrjinnän tekijät ja lukuisat tasot, jotka altistavat heidät vihapuheelle ja viharikoksille;

8. kehottaa jäsenvaltioita puuttumaan aliraportoinnin ongelmaan ja ongelmiin, joita uhrin kohtaavat rikosoikeudellisten menettelyjen ja suojelun saatavuudessa sukupuolisensitiivisellä tavalla;
9. muistuttaa, että naisiin, tyttöihin ja hlbtqi+-henkilöihin kohdistuvan vihapuheen ja viharikosten taustalla oleviin syihin on puututtava, ja korostaa, että on tärkeää hyväksyä myös erityisesti poikiin ja miehiin kohdistettuja kattavia toimenpiteitä ja laaja-alaisia toimintapolitiikkoja sukupuolinäkökohdat huomioon ottavalla tavalla; korostaa, että näihin toimenpiteisiin olisi sisällyttävä pakollista, toistuvaa, tehokasta ja näyttöön perustuvaa valmiuksien kehittämistä koskevaa koulutusta ammattilaisille, jotka todennäköisesti joutuvat tekemisiin uhrien kanssa, jotta voidaan tarjota ihmisoikeuksiin perustuvaa, intersektionaalista ja sukupuolisensitiivistä kohdennettua tukea ja estää toissijainen uhriksi joutuminen ja leimautuminen; muistuttaa, että tarvitaan tehokkaita ennaltaehkäisystrategioita, tietoisuuden lisäämistä ja koulutusta¹⁰, jotta varmistetaan suojeleminen, oikeussuojan saatavuus, erikoistuneet tukipalvelut ja korvaukset uhreille, minimoidaan vihapuheen ja viharikosten riski ja osoitetaan asianmukaiset resurssit niiden täytäntöönpanoa varten;
10. kehottaa jäsenvaltioita kehittämään erityisiä koulutusohjelmia, mukaan lukien kattavat, ikätasolle sopivat seksuaali- ja ihmissuhdekasvatuksen ohjelmat, joissa keskitytään lisäämään tietoisuutta sukupuolittuneista ennakkoluuloista, stereotyyppioista ja niistä johtuvista sopivia rooleja yhteiskunnassa koskevista odotuksista, jotka voivat johtaa sukupuolistuneeseen vihapuheeseen ja viharikoksiin, mukaan lukien selviytymiskykyä edistävät kampanjat ja tietoisuuden lisääminen, joilla pyritään torjumaan vihapuhetta, disinformaatiota, valeutisia ja pelkoa herättävää puhetta; kehottaa työnantajia ja muita sidosryhmiä sekä hallituksia hoitamaan täysimääräisesti tehtävänsä tässä asiassa;
11. pitää myönteisenä vihapuheen ja viharikosten torjuntaa käsittelevän EU:n korkean tason työryhmän työtä ja erityisesti sen lainvalvontaviranomaisten ja kansalaisjärjestöjen välistä yhteistyötä ohjaavia keskeisiä periaatteita ja tunnustaa tällaisen lähestymistavan merkityksen¹¹; kehottaa komissiota tarkistamaan käytäntönsä digipalvelusäädöksen velvoitteiden mukaisesti ja puuttumaan disinformaatioon ja vihapuheeseen komission, jäsenvaltioiden sekä teknologia-alustojen ja sosiaalisen median alustojen johtaman laajamittaisen kampanjan käynnistämisen ohella, jotta voidaan levittää tietoisuutta ihmisoikeuksia noudattavasta verkkosisällön moderoinnista ja erityisesti raportointia, merkitsemistä ja ilmoittamista koskevista käytännöistä verkossa esiintyvän vihapuheen ja pelkoa lietsovan puheen uhrien ja sivullisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi;
12. kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota tukemaan kansalaisyhteiskunnan järjestöjä, jotka torjuvat kaikkia sukupuolistuneen väkivallan muotoja verkossa ja verkon ulkopuolella, erityisesti niitä, jotka tarjoavat uhrien tukipalveluja, myös tarjoamalla taloudellista

¹⁰ Euroopan neuvoston suositus CM/Rec(2022)16 vihapuheen torjumisesta, 2022.

¹¹ Saatavilla osoitteessa https://commission.europa.eu/system/files/2023-03/KGP%20on%20cooperation%20LEAs%20CSOs_final.pdf.

tukea; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita edistämään eettisten ja sisäänrakennetun yksityisyyden suojan mekanismien kehittämistä ja sellaisten teknologisten ratkaisujen käyttöä, joilla tuetaan uhreja ja autetaan heitä saamaan takaisin toimijuutensa ja edistetään uhrien suojelua verkkoympäristössä; vaatii rikoksentekijöiden täyttä vastuuvollisuutta ja vaatii, että edistetään rikoksentekijöille suunnattuja ohjelmia, joilla pyritään varmistamaan turvalliset suhteet ja prososiaalinen käyttäytyminen; korostaa, että tarvitaan erityisohjelmia, joilla edistetään perusoikeuksien kunnioittamista verkkoympäristössä EU:n sääntöjen mukaisesti kiinnittäen erityistä huomiota digitaalisen koulutuksen, lukutaidon ja taitojen kehittämiseen, jotta käyttäjät voivat torjua digitaalisen ympäristön vaaroja ja toimia vastuullisesti ollessaan vuorovaikutuksessa siinä, erityisesti sosiaalisen median alustoilla, ja jotta varmistetaan internetin turvallinen käyttö;

13. korostaa jälleen kerran, että tarvitaan EU:n laajuisia toimenpiteitä, joilla vahvistetaan nykyisiä normeja ja kannustetaan toimia vihapuheen ja viharikosten vastustamiseksi sekä tällaisten rikosten uhrien asianmukaiseksi suojelemiseksi luomalla pehmeiden toimenpiteiden tai itsesääntelyn lisäksi vahva kehys ja institutionaalinen verkosto, joilla parannetaan sosiaalista selviytymiskykyä vihapuhetta vastaan; muistuttaa, että EU:n talousarviossa kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelma sisältää erityistä rahoitusta toimille, joilla edistetään tasa-arvoa ja torjutaan rasismia, muukalaisvihaa ja syrjintää, mukaan lukien viharikokset ja vihapuhe;

**TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	24.10.2023
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 21 -: 2 0: 0
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Robert Biedroń, Annika Bruna, Gwendoline Delbos-Corfield, Rosa Estaràs Ferragut, Frances Fitzgerald, Lina Gálvez Muñoz, Alice Kuhnke, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Radka Maxová, Andželika Anna Możdżanowska, Johan Nissinen, Maria Noichl, Carina Ohlsson, Sirpa Pietikäinen, Evelyn Regner, Christine Schneider, Sylwia Spurek, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Marco Zullo
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Elena Kountoura, Monika Vana, Angelika Winzig
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (209 art. 7 kohta)	Martin Hojsík

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

21	+
ECR	Andželika Anna Mozdżanowska
PPE	Rosa Estaràs Ferragut, Frances Fitzgerald, Sirpa Pietikäinen, Christine Schneider, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Angelika Winzig
Renew	Martin Hojsík, Marco Zullo
S&D	Robert Biedroń, Lina Gálvez Muñoz, Radka Maxová, Maria Noichl, Carina Ohlsson, Evelyn Regner
The Left	Elena Kountoura
Verts/ALE	Gwendoline Delbos-Corfield, Alice Kuhnke, Sylwia Spurek, Monika Vana

2	-
ECR	Johan Nissinen
ID	Annika Bruna

0	0

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää

**TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
ASIESTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	13.11.2023
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 36 -: 5 0: 1
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Pietro Bartolo, Vasile Blaga, Karolin Braunsberger-Reinhold, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Cornelia Ernst, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Erik Marquardt, Birgit Sippel, Sara Skyttedal, Annalisa Tardino, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Elena Yoncheva
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Jan-Christoph Oetjen, Anne-Sophie Pelletier, Dragoș Tudorache, Maria Walsh
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (209 art. 7 kohta)	Petras Auštrevičius, Katalin Cseh, Ciarán Cuffe, Marie Dauchy, Estrella Durá Ferrandis, Cyrus Engerer, Malte Gallée, Niclas Herbst, Martin Hojsík, France Jamet, Bernd Lange, Nathalie Loiseau, Jutta Paulus, Laurence Sailliet, Ivan Štefanec

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA**

36	+
PPE	Vasile Blaga, Karolin Braunsberger-Reinhold, Niclas Herbst, Jeroen Lenaers, Sara Skytvedal, Ivan Štefanec, Maria Walsh
Renew	Abir Al-Sahlani, Petras Auštrevičius, Malik Azmani, Katalin Cseh, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Martin Hojsík, Sophia in 't Veld, Nathalie Loiseau, Jan-Christoph Oetjen, Dragoș Tudorache
S&D	Pietro Bartolo, Estrella Durá Ferrandis, Cyrus Engerer, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Bernd Lange, Juan Fernando López Aguilar, Birgit Sippel, Elena Yoncheva
The Left	Cornelia Ernst, Anne-Sophie Pelletier
Verts/ALE	Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Ciarán Cuffe, Malte Gallée, Erik Marquardt, Jutta Paulus

5	-
ID	Marie Dauchy, France Jamet, Annalisa Tardino, Tom Vandendriessche
NI	Milan Uhrík

1	0
PPE	Laurence Sailliet

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää